"సైనికసమాచార్" పత్రిక స్వర్ణోత్సవ సంచికలో ఈ కథకు ద్వితీయబహుమతి లభించింది. ఆ పత్రిక సంపాదకుల అనుమతితో ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్నాం.

"ప్రియతమా,

నీతో అత్యవసరమైన పనివుండి నేను మంగళ వారం రాత్రి మెయిలుకు విజయవాడ వస్తున్నాను. నన్ను స్టేషనులో కలుసుకోవలసినది. మర్చిపోవు కదూ.

ఇట్లు,
నీ సీత"

సుందరానికి ఈ ఉత్తరం చూడగానే ఆశ్చర్యం వేసింది. ఎప్పటి సీత, ఏనాటి సీత. ఆమె అతన్ని ప్రియతమా అని సంబోధించడం, నీ సీత అని చేవ్రాలు చేయడం, ఇదంతా అయోమయంగా తోచింది. సీత సుందరం జీవితంలో ఒక కలగా వచ్చి కలగానే మాయమయిన వ్యక్తి. ఆమెకూ తనకూ ఏనాడో తెగతెంపులు జరిగాయి. ఇప్పుడు ఆమె దగ్గరనుంచి ఈ ఉత్తరం ఏమిటి? సుంద రానికి తన గతించిన మిలటరీ జీవితం స్మృతి పథంలో ఒక్కసారి మెరిసింది.

తను మిలిటరీ కొలువులో వుండగా ! పాటు పూనాలో ఉండవలసి వచ్చినది. ఓ వారం తనూ, తన మిత్రులు కొందరూ ఎలక్ట్రిక్ సామానులు తయారుచేసే ఒక ఫాక్టరీని చూడ్డానికి వెళ్లారు. ఫాక్టరీ య ఆనందరావుగారు. పాపం మిలిటరీ కు ఎంతో కుతూహలపడి వచ్చారని ఆయన స్వ ఫాక్టరీనంతా వాళ్లకు చూపించి, ఏఏ న్నలో ఏయే పనిముట్లు తయారుచేస్తా రించి చెప్పాడు. ఆఖరున అందరకూ టీ ఇచ్చి వారంతా కులాసాగా టీ త్రా ఉండగా వారు భారతదేశంలో ఏయే ప్రాం చెందినవారో ఒక్కొక్కర్నీ అడిగి తెలుసు న్నాడు. సుందరం వంతు వచ్చేసరికి తను

ఇందుపల్లి సత్యవర్ధనరావు

ప్రాంతానికి చెందినవాడ నన్నాడు. ఆనందరావు గారి ముఖం ఒక్కసారి వికసించింది. 'మీరు తెలుగువారా ?' అని తెలుగులోనే అడిగేశాడు. 'ఆ? మీరూ తెలుగువారేనా ?' అని సుందరం ఆశ్చర్యంగా తెలుగులో అడిగాడు. 'ఎంతకాలానికి మళ్లీ ఒక తెలుగుముఖాన్ని చూశాను. మీరు మా యింటికి ఒకపర్యాయం దయచేయాలి' అని ఆనందరావుగారన్నారు. 'అలాగే నండి. వచ్చే ఆదివారం వస్తాను' అని సుందరం, తన స్నేహితులతోపాటు ఆనందరావుగారివద్దనుంచి సెలవు పుచ్చుకున్నాడు.

మరునటి ఆదివారం సుందరం ఆనందరావుగారింటికి వెళ్లాడు. అప్పుడే మొట్టమొదటిసారి సీతతో తనకు పరిచయం ఏర్పడింది. సీత ఆనందరావుగారి ఏకైక సంతానం. ఆయనకున్న ఇరవై లక్షల రూపాయల ఆస్తికీ వారసురాలు. ఇరవై, ఇరవై రెండేండ్ల మిసిమియవ్వనపు ప్రాయంలో అప్సరసలాగుంటుంది. సుందరం ఆనందరావుగారింటికి తరచు వస్తూ పోతూ వుండడంతో వీరి మధ్య ఏర్పడిన పరిచయం కాస్త నెమ్మదిగా ప్రేమగా తయారయికూర్చుంది. ఆనందరావుగారిది గమనించకపోలేదు. కూతుర్ని మొదట్లో గారాబంగానే మందలిస్తూ వచ్చాడు. 'మిలటరీ వాడితోటి వ్యవహారమంటే జీవితంతో చెలగాటమే సుమా' అని హెచ్చరించాడు కూతుర్ని. 'వాడు ఇవాళ ఇక్కడ ఉంటాడు. రేపు రంగూనులో ఉంటాడు. ఎల్లుండి చచ్చాడని యింటికి చక్కా ఒక కబురు వెళుతుంది. అటువంటివాడితో జీవితం ముడిపెట్టుకోవడం అంటే ఏమిటో ఆలోచించుకో' అని చాలాదూరం చెప్పి చూశాడు.

సీతకు ఈ కబుర్లేమీ వచ్చలేదు. "మిలటరీ వాళ్లంతా పెండ్లిచేసుకోకుండా ఉన్నారా ?' అని సమర్థించుకొంది. తండ్రి పెండ్లికి ఒప్పుకొనేటట్లు లేడని తేలిపోయిన తరువాత ఒక మంచి రోజు చూచుకొని సీత సుందరాన్ని వెంటపెట్టుకొని రిజిస్ట్రారు ఆఫీసుకు వెళ్లి చట్టప్రకారం అతన్ని పెండ్లిచేసుకొంది.

తన సలహా లేకుండా, తండ్రి అయిన తన అనుమతికూడా పొందకుండా పూరగా పేరూ లని ఒక 'మిల్టరీ వెధవని' పెండ్లి చేసుకొన్నందుకు కూతుర్ని తన యింటికి రావద్దని కసరి కొట్టాడు ఆనందరావుగారు. మరీ మంచిదనుకొంది సీత, అప్పట్లో.

వెంటనే సుందరానికి ఢిల్లీ ట్రాన్స్ఫరు వచ్చింది. భార్యను తీసుకొని వెళ్లాడు. ఢిల్లీ పరి

టరీ క్వార్టర్సులో కాపురం పెట్టాడు. సీతకు తన పుట్టింటివద్ద బ్రతికిన బ్రతుక్కూ, సుందరంతో కాపురంచేసే బ్రతుక్కూ ఎంతో వ్యత్యాసం కనుపించింది. సుందరం చాలా మంచి వాడే. గుణవంతుడు. ఏ దురభ్యాసాలూ లేవు. చివరకు సిగరెట్టయినా కాల్చడు. సీతంటే పంచప్రాణాలు. ఆమె మాట ఏ విషయంలోనూ జవదాటడు. అంతటి అనుకూలుడైన భర్త లభించాడంటే అది తన అదృష్టమే అనుకొంది.

కాని, పరిస్థితులకు సరిపడినట్లుగా తన దృక్పథాన్ని అలవర్చుకోలేకపోయింది. తన పుట్టింటివద్ద ఉన్న సౌఖ్యాలు సుందరంవద్ద ఎలా ఉంటాయి? తను మునుపటిలాగా యిప్పుడు హాయిగా సాయంకాలంవేళ కారులో షికారుకు వెళ్ళగలదా? తను నిద్రలేచేసరికి రాజభోజనం అమర్చిపెట్టే నౌకర్లేరి? తను వందరూపాయలకు తక్కువ చీరె ఎప్పుడైనా కట్టి ఎరుగునా? మరి ఇప్పుడో? సుందరం మహా తెస్తే పాతిక రూపాయల చీరె మాత్రం తెస్తాడు. విసిరి అవతల పారేయబుద్ధవుతుంది. 'ఎక్కడికక్కడే సరిపెట్టుకోవాలి. స్థితిగతులను బట్టి బ్రతకడం నేర్చుకోవాలి' అని సుందరం ఎంత బోధించినా అది ఆమెచేత కాలేదు. చివరకు ఒకసారి 'నిన్ను చేసుకోవడం నా ఖర్మ' అని కూడా అనేసింది. దానికి సుందరం చాలా నొచ్చుకున్నాడు. కానీ తనేమయినా తిరిగి అంటే ఆమె సుకుమార హృదయం గాయపడుతుందేమో అని ఊరుకొన్నాడు.

ఆమె పొద్దెక్కి ఏడుగంటలకు గాని నిద్రలేవదు. కాని సుందరం ఆరుగంటలకే పెరేడ్ గ్రవుండులో హాజరు కావాలి. అంచేతనే ఏ ముహాడు గంటలకో లేచి టీ కాచి ఆమెకు బెడ్ టీ యిచ్చి తను యూనిఫారమూ అదీ సరిచేసుకుని హడావుడిగా పెరేడ్‌కు వెళ్ళేవాడు. ఆమెకు వంట చేతగాదు. ఎప్పుడైనా వండితే అది తినడానికి యోగ్యంగా ఉండదు. పాపం సుందరం మాత్రం ఎన్నాళ్ళు సహించగలడు? ఎప్పుడయినా 'ఆడదై పుట్టాంతర్వాత కనీసం వంటచేయడం అయినా రాకపోతే ఎలా' అని అనేవాడు. అందుకు ఆమె భగ్గున మండి తాడి ప్రమాణం లేచేది. 'వంట చేయవలసిన ఖర్మ నా కేమీ పట్టలేదు. కావలిస్తే వొకర్నను పెట్టుకో' అని తిరస్కారంగా అనేది. 'నీవు శ్రీమంతులబిడ్డవయితే అది వేరే సంగతి. ప్రస్తుతం నీవు నా భార్య వన్న సంగతి గుర్తుంచుకొని మాట్లాడు' అనేవాడు సుందరం. ఇలా మన స్పర్థలు ప్రారంభం అయ్యాయి. సుందరానికి ఆమెతో సంసారం నరకప్రాయమే అయింది.

ఈ కలతలు ఇలా ఉండగానే వారి సంసారంలో ఇంకో అవాంతరం వచ్చిపడింది. సీతకు దగ్గు, జ్వరం అని హాస్పిటలులో చేర్పిస్తే, కొన్నాళ్ళు గడిచినతరువాత డాక్టర్లు అది క్షయ అని నిర్ధారణ చేశారు. మిలిటరీ డాక్టర్లంటే అసామాన్య మేధావులు. వారు హోరాహోరీని ఆ రోగంతో పోరాడారు. సుందరం తన జీతం అంతా వెచ్చించి ఆమెకు పళ్ళూ వగైరాలు అవి ఎంత ఖరీదువైనా సరే తెచ్చి ఇస్తున్నాడు. సీతపరిస్థితి మాత్రం ఏమీ మెరుగుపించడం లేదు. నానాటికి ఆమె ఆరోగ్యం మరీ అధ్వాన్నమయిపోతున్నది. ఇక ఆమె జీవితం రోజుల్లోమాత్రమేనా అన్నట్టయింది. సుందరానికి ఏమీ తోచక వెంటనే ఆనందరావుగారికి టెలిగ్రాం ఇచ్చాడు. ఆయన వచ్చి కూతుర్ని చూచుకొని బావురుమన్నాడు. 'నీ స్థితి యింతవరకు వచ్చిందాకా నాకెందుకు తెలియపర్చలేదు. తల్లీ' అని ఏడ్చాడు. సుందరంవైపు తిరిగి 'తుచ్ఛుడా, నా తల్లిని నీ పొట్టను పెట్టుకున్నావుగదరా, దరిద్రుడా' అని ఉరిమాడు. సుందరానికి ఆనందరావుగారిపై పట్టరాని కోపం వచ్చింది. కానీ అంతకోపమూ లోలోపలే దిగమ్రింగి ఏమీ అనలేదు. సీత కలిపించుకొంది.

"పొరబడుతున్నావు నాన్నా. ఆయన్నేమీ అనకు.

ఒక కవిగారు తనశక్తి సామర్థ్యాలనుగురించి చాటుకుంటూ ఉన్నాడు. పదిహేను మంది దాకా చుట్టూ చేరి ఓపికగా వింటున్నారు.

"నేను శ్రీనాథుడు రాసినంత గొప్ప కావ్యాలు కూడా వ్రాయగలను. వ్రాయగలనండి! బుద్ధిపుట్టాలే కాని"

వెనకనుంచి ఎవరో అతని మీద జాలిపడ్డారు. "అవును పాపం! అటువంటి బుద్ధిలేకపోయింది."

వి. శివరామయ్య (బాపట్ల)

నా కీజబ్బు ప్రవేశించినప్పట్నుంచీ పాపం, నిద్రాహారాలు మాని సతమతమవుతున్నారు."

"ఏడ్వలేక పోయాడూ దరిద్రుడు" అన్నాడు ఆనందరావుగారు.

ఆస్పత్రినుంచి కూతుర్ని విడుదల చేయించి తన ఇంటికి పూనా తీసుకువెళ్ళడానికి పర్మిషన్ పొందాడు ఆనందరావుగారు. స్టేషనుకు వెళ్ళేందుకు టాక్సీ మాట్లాడుకురావడానికి ఆయన బయటికి వెళ్ళాడు. సీత బెడ్‌వద్ద సుందరం ఒక్కడే ఉన్నాడు. సీత నెమ్మదిగా మాట్లాడింది.

"సుందర్, ఇక నేను అట్టేకాలం బ్రతకను. చూస్తున్నావుగా, రోజుల్లోనే ఉన్నాను. నా తప్పులు క్షమించు". సుందరం ఏదో చెప్పి అనుకొన్నాడు గాని తన హృదయం బరువెక్కింది. తన నోటివెంట మాట రావడంలేదు.

సీత అతని తల నిమురుతూ అంది:

"నేను నిన్ను సుఖపెట్టలేకపోయాను. పైగా శ్రమపెట్టాను. పాపాత్మురాలిని. నీ జీవితంలోకి నేనొక పీడకలగా వచ్చాను. కలగానే మాయమైపోతాను. జరిగిపోయిందేమో జరిగిపోయింది. మళ్ళీ నువ్వు పెండ్లిచేసుకొని సుఖంగా పదికాలాలపాటు జీవించు. నీ తాహతుకు తగినట్టిది, అనుకూలవతి, అనురాగవతి, చక్కనిది అయిన పిల్లను చూచుకొని చేసుకో. ఇదే నా ఆఖరు కోరిక."

ఈ మాటలు అంటుంటే సుందరం జలజలా కన్నీళ్ళు కార్చాడు.

"నువ్వు తప్పక మళ్ళీ పెళ్ళిచేసుకో. జీవితం వృథాచేసుకోకు. ఏదీ మళ్ళీ పెళ్ళిచేసుకుంటానని నాచేతిలో చేయి వేయి" అని సీత తన చేయి చాచింది.

కేవలం ఆమెను సంతోషపర్చడానికే ఆమె చేతిలో చేయి ఉంచాడు.

"చట్టసంబంధమైన చిక్కులేవీ నిన్ను బాధించకుండా ఉండేందుకు ఇదిగో విడాకుల పత్రం" అని తన తలగడక్రింద దాచిఉన్న కాగితం తీసి మడిచి అతని జేబులో ఉంచింది.

"సీతా! మనకు విడాకులా!" అని నెమ్మదిగా అనగలిగాడు సుందరం.

"కాదు సుందర్. ఇది లోకం కోసం. నీ క్షేమం కోసం యిస్తున్నాను. ఉండనీ."

తర్వాత సీత తండ్రివెంట వెళ్ళిపోయింది. ఆమె ఆరోగ్యం విషయం నాలుగైదు ఉత్తరాలు ఆనందరావుగారికి వ్రాశాడు సుందరం. జవాబు రాలేదు.

* * *

యుద్ధం అయిపోయి ఇంటికి వచ్చిన సుందరానికి విజయవాడలో ఒక మోటారుకారుల కంపెనీలో ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్స్ఛేంజివారు ఉద్యోగం చూపించారు. జీతం నెలకు వంద రూపాయలు. తను ఒంటరిగా ఉన్నన్నాళ్ళూ ఆ జీతం ఎక్కీతక్కీ. కానీ, యీమధ్య తను మళ్ళీ పెండ్లి చేసుకొన్నాడు. ఒక కొడుకుకూడా కలిగాడు. టవునులో వందరూపాయలు ఏమూల. కాని, తనభార్య సుశీల లేదనకుండా సంసారం అలాగే నడుపుతూ ఉంది గుట్టుగా.

కథ ఇల్లా ఉండగా అకస్మాత్తుగా యీ ఉత్తరం వచ్చింది. సుందరం సీతను ఎప్పుడో మర్చిపోయాడు. అసలామె చచ్చిపోయిందనే అనుకొన్నాడుగాని ఆమధ్య ఎప్పుడో వార్తాపత్రికల్లో చూశాడు. ఆనందరావుగారు తనకుమార్తెను చికిత్సనిమిత్తం స్విట్జర్లాండు తీసుకువెళ్ళారనీ, అక్కడ ఆమెకు చెడిపోయిన వూపిరితిత్తి బదులు కృత్రిమ ఊపిరితిత్తి వేశారనీ, యిప్పుడామె సంపూర్ణ ఆరోగ్యవంతురాలనీ .... పోనీలే పాపం ఎలాగో బ్రతికిందిలే అనుకొన్నాడు. అంతే, ఆమె వెంటనే తన స్మృతిపథంనుంచి అదృశ్యమయింది.

తనకిప్పుడొక మధురాతి మధురమైన సంసారము ఉంది. తన ప్రాణానికి ప్రాణమైన తన సుశీల, ముద్దులు కురిపించే తన కుమారుడు. తన కింకేం కావాలి. మరి యిప్పుడీ ఉత్తరం మాటేమిటి? సీత ఎందుకు వస్తున్నట్లు? కొంపతీసి సుశీలతో పూర్వవృత్తాంతం చెప్పదుకదా? చెప్పితే సుశీల యేడుస్తుంది. తనభర్తకింకో భార్య ఉందంటే ఏ స్త్రీ సహిస్తుంది. అయినా

సీత తన యింటి కెందుకు వస్తుంది. ఏదో స్వంతపని ఉండి విజయవాడ వస్తూవుంది. అంతే. మనసు శాంత పర్చుకున్నాడు.

మంగళవారం రానే వచ్చింది. రాత్రి మెయిలుకు ఆమెను స్టేషనులో కలుసుకోవాలి అని అనుకొంటూ ఉండగా కంపెనీయజమాని తన్ను అర్జంటుగా రాజమండ్రిలో ఆయన్ను కలుసుకోవలసినదిగా టెలిగ్రాం యిచ్చాడు. సుందరంకు రాజమండ్రి వెళ్లక తప్పిందికాదు. అక్కడ యజమాని కొన్ని లారీలు కొంటున్నాడు. వాటిని తను పరీక్షించాలి. ఆపని పూర్తిచేసుకొనేసరికి మూడు రోజులు అయింది. ఈ మూడ్రోజులూ అతనికి మనసులో మనసు లేదు. సీత విజయవాడ వచ్చే ఉంటుంది. తను స్టేషనులో లేకపోయేసరికి పాపం ఏమనుకొందో. ఎంత యిబ్బంది పడిందో. ఇల్లు తెలుసుకొని అక్కడకుగాని వెళ్లి ఉంటుందేమో అని ఒక భయం. నాలుగోరోజు రాజమండ్రినుంచి బెజవాడ సరాసరి కంపెనీకి వచ్చేసరికి ఎవరో తన కోసం నవభారత్ హోటలులో మకాంవేసి ఉన్నారనీ, తను ఎప్పుడు వస్తే అప్పుడు అక్కడకు వచ్చి వారిని కలుసుకోవలసిందనీ చెప్పారు సుందరం నవభారత్ హోటలుకు వెళ్లాడు

గదిలో ఒంటరిగా కుర్చీలో కూర్చున్న సీత సుందరం రావడంతోటే లేచి నిల్చుంది. ఆ కుర్చీలో సుందరం కూర్చొన్నాడు. రెండు మూడు నిముషాల వరకూ ఎవ్వరూ మాట్లాడలేదు.

ముందుగా సీత మాట్లాడింది

'చిక్కిపోయావు సుందర్. ఆరోగ్యం సరిగా ఉండటంలేదా ?'

'ఏమీలేదు చాలాదూరం ప్రయాణం చేసి యిప్పుడే రైలు దిగాను. బడలికవల్ల అలా కనిపిస్తున్నానేమో.'

'నేను వ్రాసిన ఉత్తరం అందిందా ?'

'అందింది. నీ కోసం స్టేషనుకు రావాలనుకొంటూ ఉండగా ......'

'మీ కంపెనీవాళ్లు చెప్పారులే.'

మళ్లీ రెండు నిమిషాలు మౌనం.

'సుందర్. నేను చచ్చిపోయా ననుకున్నావు కదూ ?' సీత అడిగింది.

'మొదట్లో అలానే అనుకొన్నాను. తర్వాత పత్రికల్లో చూశాను నీ స్విట్జర్లాండు ట్రీట్‌మెంట్ విషయం. ఎలాగో బ్రతికి బయటపడ్డావని ఆనందించాను. అన్నట్టు— ఇప్పుడు ఆ చిప్పలేవీ లేవుకదా ?'

'లేవు. ఇప్పుడు ఒంట్లో చాలా బాగుంది.'

'మునుపటి కంటె కూడా యిప్పుడే చాలా బాగున్నావు. మరి మీ నాన్నగారు క్షేమమా ?'

'క్షేమమే. ఈ మధ్యే కొంచెం సుస్తీపడ్డారు.'

'ఇప్పుడు విజయవాడవచ్చిన పని ....''

'వచ్చిన పనా ? నా యింటికి నేను వచ్చేశాను.'

'నీ ఇల్లా.'

'అవును. నా భర్త ఇల్లు నాదికాదూ ? నే నిక శాశ్వతంగా నా భర్త దగ్గర ఉండిపోవడానికి వచ్చాను.'

సుందరానికి ఆశ్చర్యం వేసింది.

'నీ భర్త ?'

'అవును సుందర్. ఏమి టలా కంగారుగా చూస్తావు. నేను నీ దగ్గరే ఉండిపోవడానికి వచ్చాను.'

సుందరానికి ప్రపంచం యావత్తూ గిర్రున తిరుగుతున్నట్లయింది. 'సీతా, నాతో పరిహాస మాడుతున్నావుకదూ. పేదవాళ్లంటే తిరస్కార భావం నీ కింకా పోలేదు'

సీత కళ్ళు చెమర్చాయి. ఆమె గద్గదస్వరంతో అంది.

'సుందర్, నాతప్పు క్షమించు. అప్పుడు కేవలం చిన్నతనంచేత, నా ఐశ్వర్యం చూచి నిన్ను చులకనగా చూశాను. కాని నీవు దగ్గర లేనిదే సమస్త ఐశ్వర్యమూ వ్యర్థంగా కనుపిస్తుంది యిప్పుడు. నన్ను క్షమించి స్వీకరించు'

సుందరం మౌనంగా ఉన్నాడు

'ఏమిటీ ఆలోచిస్తున్నావు ?'

'నేను తిరిగి పెండ్లిచేసుకోకుండా ఉంటే బావుండును. నీ కోర్కెప్రకారం మళ్లీ నేను వివాహం చేసుకొన్నాను. ఒక కుమారుడు కూడా కలిగాడు. ఇట్టి స్థితిలో ......'

'నువ్వంటున్నది నా కర్థమైంది సుందర్. మీ భార్యాభర్తల మధ్య నేను అడ్డుగా నిలువను. కేవలం నీ భార్యగా నీ చెంత బ్రతకనీయమని కోరుతున్నాను. అంతే'

'నా కిదివరకే ఒక పెళ్లయిందన్న సంగతి నా సుశీలకు తెలియదు. ఇప్పుడు తెలిస్తే ....'

'ఏం తెలిస్తే. ఆమెకు నాయందు ఎట్టి ఈర్ష్య లేకుండా నేను చూచుకొంటానుగా.'

'వద్దు సీతా వద్దు. నా సుశీల వట్టి అమాయకురాలు నా ప్రేమానురాగాలకు యింకొకరు భాగస్వాములని ఆమెకు తెలీడం నే నెంతమాత్రమూ ఒప్పుకోను. ఇది ఆమెకు దుఃఖకారణం. నన్ను క్షమించు సీతా.'

'సుందర్. నేను నీ భార్యను కానా. నీ ప్రేమానురాగాలకు నేను నోచుకోలేదా ?'

సుందరం మాట్లాడలేదు.

సీత అతని పాదాలవద్ద కూర్చొని ప్రాధేయపూర్వకంగా అర్థించింది.

'భర్త తిరస్కరిస్తే ఆ స్త్రీకి లోకంలో మరి చోటెక్కడుంటుంది సుందర్. నన్నూ, నా ధనమును స్వీకరించు. నువ్విక యీ గడచీగడవని పేదరికపు జీవితంతో యాతన పడక్కరలేదు.'

'నువ్వు పొరబడుతున్నావు సీతా. ఎక్కణ్ణుంచో కొన్ని లక్షలు వచ్చి పడుతున్నాయని నన్ను నమ్మిన నా భార్యను నొప్పించలేను. లోకంలోని యావత్తు ఐశ్వర్యంకంటె ఆమే నాకు విలువైంది.'

'సుందర్ నేనంటే ఎంత ప్రేమగా ఉండేవాడివి. ఇంత కాఠిన్యం నాయెడల నీకు రావచ్చా. పోనీలే - ఇది నీకు ధర్మమా ?'

సుందరం మాట్లాడలేదు.

సుందరం తిరిగి యింటికి వచ్చేశాడు. కంపెనీకి వెళ్తున్నాడు. వస్తున్నాడు.

ఒక సాయంత్రం సుందరం మామూలుగా యింటికి వచ్చేసరికి మాసిపోయిన చీరెతో, అతుకుల రవికెతో పిక్కాత్తూ ఒక దాసీదాని వేషంలో సీత తన యింటి ఆవరణలో ప్రత్యక్షమైంది. ఆ ప్రక్కను సుశీల మంచంమీద కూర్చొని ఉంది. ఈ సన్నివేశం చూచి సుందరానికి మూర్ఛవచ్చినంత పనయింది. మతిపోయినవాడిలాగా నిశ్చేష్ట చూపులు చూస్తున్న సుందరంతో సుశీల అన్నది:

"ఏమిటలా చూస్తారు. ఈ అమ్మాయిది ప్రక్క పల్లెటూరట. పనేమన్నా దొరుకుతుందేమోనని బస్తీకి వచ్చిందట. ముప్పోవలా యిన్ని కారం కొట్టించుకున్నాను."

"ఓహో" అనగలిగాడు సుందరం.

"మరేం చెయ్యనూ ? వారం రోజులనుండి మీతో మొత్తుకుంటూనే ఉన్నాను కారం కొట్టిపెట్టడానికి ఎవర్నన్నా చూడమని. మీరా చూడరాయె. నేనా ఈ లేవలేనిస్థితిలో స్వయంగా కొట్టుకోలేకపోతిని. పాపం, యీ అమ్మాయి సమయానికి రాకపోతే ఎంత యిబ్బంది పడేవాళ్లం ?" సుశీల చెప్పుకుపోతున్నది. సుందరానికి యిదంతా అయోమయంగా ఉంది. సుశీల సీత వేపు తిరిగి.

"ఇదిగో అమ్మాయ్. రే పొకసారి వస్తావా ? ఇల్లు బాగా మాసిపోంది. కాస్త కడిగి పెడుదువుగాని. ఇల్లు చిన్నదే. చూశావుగా. నాల్గు గిందెలు కూడా పట్టువు. ఏ మిస్తుంటావు ?" అన్నది.

"మీ దయవచ్చినంత యివ్వండమ్మా" సీత అన్నది.

"సరే. రేపు ప్రొద్దున్న రా."

"ఇప్పటికే సాయంకాలమయింది. ప్రొద్దు కూకేలోగా మా పల్లెకు పోలేను. బస్తీముఖం ఎన్నడూ ఎరగనిదాన్ని. ఈ మహాపట్నంలో ఎక్కడ ఉండను ? ఒక చాపముక్క యిస్తే యిక్కడే మీ వాకిట్లోనే పడుకొని తెల్లారి మీ పని చేసి వెళ్తాను" సీత అన్నది

సుశీల అంగీకరించింది.

ఇంతలో ఆనంద్ పలక చేత్తోపట్టుకొని వచ్చాడు. ఆనంద్ నాలుగేండ్లవాడు. సుందరం సుశీలల ముద్దుబిడ్డ. సుశీల వానిని చూడగానే "మధ్యాహ్నమేకదరా స్నానం చేయించి బడికి పంపాను. ఇంతలోనే యింత దుమ్ము కొట్టుకొని వచ్చావా ? అస్తమానమూ నీకు స్నానం చేయించే ఓపిక నాకు లేదు" అంటూ కసురుకొంది

సీత కల్పించుకొంది.

"కోప్పడకండమ్మా బాబును. నేను స్నానం చేయిస్తాను. రా బాబు రా. స్నానం చేద్దువుగాని. సబ్బుబిళ్ల యిప్పించడమ్మా."

"కిటికీలో ఉంది తీసుకోమ్మా. పాపం నీకు శ్రమయిస్తున్నాను."

సీత ఆనంద్‌కు స్నానం చేయించి, ఉతికిన బట్టలు వేసి, తల దువ్వి చక్కా పౌడరు ముఖానికి అద్దింది. పిల్లవా డావేళ దంపతులకు ఎంతో ముద్దువచ్చాడు.

ఆ రాత్రి సీత అక్కడే భోజనం చేసి వాకిట్లో పడుకొంది తెల్లారుజామున లేచి అంట్లు బయవేసి శుభ్రంగా తోమి, యిల్లూ, వాకిలీ ఊడ్చి పొయిరాజేసి, కాఫీ కి నీళ్లు పెట్టి సుశీల మంచం దగ్గరకు వచ్చింది. సుశీల అప్పుడే నిద్ర లేచింది. సీత అన్నది :

"అమ్మగారూ ! కాఫీ డబ్బా, పంచదారా ఎక్క

(43 వ పేజీ చూడుడు)

దున్నాయి. కాఫీకి నీళ్ళు పొయిమీద పెట్టాను."

సుశీల లేచి వంటింట్లోకి వచ్చింది. అంట్లన్నీ తోమి ఉన్నాయి. ఇల్లూ వాకిలీ శుభ్రంగా వూడ్చి ఉన్నాయి. కృతజ్ఞతతో ఒకసారి సీతవంక చూచింది సుశీల.

"అయ్యో పిచ్చితల్లీ. ఎందు కింత శ్రమ తీసుకున్నావమ్మా."

"ఫర్వాలేదు లెండి. మీ రెలా చేసుకుంటారు పాపం. నెలలు నిండా యనుకొంటాను."

"తప్పుతుందా తల్లీ. నాకు పుట్టింటి నుంచి గాని, అత్తవారింటినుంచిగాని వచ్చి చేసిపెట్టేవా రెవరూ లేరు. నేనే చేసుకోవాలి. కాస్త పనిపిల్లను చూచిపెట్టండి అంటే వారు ఇదుగో అదుగో అంటున్నారు. అల్లాగే బాధపడుతున్నాను."

"అయ్యయ్యో పాపం. అయ్యగారికి పనిపిల్లే దొరక్కపోయిందా యింత బస్తీలో. మీరు ప్రసవించేవరకూ నే నుండి చేసి పెడతానమ్మా. అయ్యగారితో చెప్పండి."

"అంతకంటేనా తల్లీ. తప్పకుండా అయ్యగారితో చెప్పి నిన్ను ఉంచేసుకుంటాను. మరి నీ కెలా గిట్టుబాటవుతుందో చెప్పు."

"మీ దయమ్మా. మీతోబాటు ఒక ముద్ద అన్నం పెట్టించండి. ఏమన్నా యివ్వాలని దేవుడు మీకు బుద్ధిపుట్టిస్తే ఏదో ఒకటి యిద్దురు గాని."

సుందరం కాలకృత్యాలు తీర్చుకొని వసారాలో కూర్చున్నాడు. సీత కాఫీ గ్లాసు తీసుకొని వచ్చి బల్లమీద పెట్టింది. ఇద్దరూ ఒకరొనొకరు చూసుకొన్నారు. విజయం ఎవరిది ? నీదా, నాదా అన్నట్టు. సీత తిరిగి వంటింట్లోకి వెళ్ళిపోయింది సుందరం కంపెనీకి వెళ్ళడానికి డ్రస్ వేసుకు సిద్ధంగా ఉన్నాడు. సుశీల అతనివద్దకు వచ్చింది

"చూడండీ, నేను ప్రసవించేవరకూ ఈ అమ్మాయిని మనింట్లోనే ఉంచుకొందాం. తనుకూడా ఉంటా నంటున్నది. మనం ఎలాగూ ఒక పని పిల్లను పెట్టుకోవాలనుకుంటున్నాముగా !"

సుందరం చిత్తరపోయి చూస్తున్నాడు.

"ఏమిటలా చూస్తారు ?"

"తనే ఉంటానంటుందా ?"

'అవును'

'ఎందుకు ?'

'ఎందుకేమిటి ? పరధ్యానంగా ఉన్నారా ? కంపెనీ కెళ్ళమయిందిలా ఉంది. మీరు వెళ్ళండి. నేను సీతమ్మను అట్టేపెట్టుకొంటానులెండి. పాపం మంచి అమ్మాయే. ఆమె సంగతంతా తెలుసుకొన్నాను.'

'ఏమి టావిడ సంగతి.'

ఇంతలో సీతకూడా అక్కడకు వచ్చి నిల్చుంది. సుశీల అన్నది :

'పాపం పెనిమిటి మిలటరీకి వెళ్ళాట్ట. నాలు గైదేండ్లనుంచి ఉత్తరాలు వ్రాయడంలేదట. ఎక్కడున్నాడోకూడా తెలియదట. గవర్నమెంటు ఆఫీసుల్లో అడిగితే అతని ఆచూకీ ఏమయినా తెలుస్తుందేమోనని బస్తీకి వచ్చిందట.'

'చచ్చిపోయాడేమో' సుందరం అన్నాడు.

'ఛా ఛా ఊరుకోండి. మీ నోటివెంట అలాటి

సిపాయి పెండ్లి

(36వ పేజీ తరువాయి)

మాట రావచ్చా. అయ్యగారి మాటకు నువ్వేమీ నొచ్చుకోకు సీతమ్మా. తెలీక అన్నారు. అన్నట్టు ఏమండీ. మీరుకూడా మిలటరీకి వెళ్ళొచ్చారుగా. మిలటరీకి వెళ్ళినవారి కుటుంబాల బాగోగులు చూచే ఆఫీసు ఈ వూళ్ళో ఉందిగా. అక్కడ ఈ అమ్మాయికి ఏమన్నా ఉపకారం కలుగుతుందేమో కనుక్కోండి. పాపం పెనిమిటి కోసం అలమటించి పోతుంది."

'అవునవును. అలాగే ఒకరోజు తీరుబడి చేసుకొని వెళ్లి కనుక్కొంటాలే.'

'సీతమ్మా, నీ భర్త పేరూ, ఇంకా యితర వివరాలూ చెప్పమ్మా వారికి.'

'తర్వాత చెబుతుందిలే. ఇప్పు డెందుకు. నేనా ఆఫీసుకు వెళ్ళేముందు అన్నీ వివరంగా తెలుసుకు మరీ వెళ్తానుగా.'

సుందరం కంపెనీకి వెళ్ళాడు.

రోజులు గడుస్తున్నై. సుశీలను కాలు క్రింద పెట్టనీయకుండా సీత పని అంతా చేసుకుపోతున్నది. సుశీల అప్పుడప్పుడూ అంటూ ఉండేది. 'నువ్వు ఏ జన్మలోనో నా తల్లివమ్మా. లేకపోతే యింత చాకిరీ నువ్వు నాకు చేయడానికి నేను ఎవర్తెను.'

సుశీలకు ఆమెయందు ప్రేమ, గౌరవమూ ఎక్కువయాయి. ఆమెను తన అత్యంత ఆప్తురాలుగా భావిస్తున్నది. ఆనంద్ సీతకు పూర్తిగా మాలిమై పోయాడు. సీత స్నానం చేయిస్తేనే స్నానం చేస్తాడు. ఆమే అన్నం తినిపించాలి. రాత్రులు ఆమె ప్రక్కలోనే పడుకొని ఆమె చెప్పే కథలు వూకొడుతూ నిద్రపోతాడు.

సుందరానికి యిదంతా ఏమీ అర్థం గావడం లేదు. ఇదంతా నాటకమా, జీవితమా అన్న సంశయం కలుగుతున్నది. తన యింట్లో, తన సంసారంలో తన కళ్ళముందు ఏమిటీ వ్యవహారం. దీని పర్యవసానం ఏమవుతుంది. తా నీ విషయంలో మెదలకుండా కూర్చోవడమే మంచిదా. లేక బైటపడి సుశీలకు సంగతి చెప్పేస్తే మంచిదా అని ఆలోచిస్తూ ఉండగానే రోజులు గడిచిపోతున్నాయి.

ఓరోజు పేరంటానికి వెళ్ళాలని ఉబలాటపడి, తగిన చీరలేదని సుశీల మథనపడుతున్నది. ఈ బాధ గ్రహించింది సీత. కూరలకని బజారుకు వెళ్ళి వస్తూ నాల్గు మంచి వాయిల్ చీరెలు కొనితెచ్చింది.

'అయ్యగారు బజార్లో కనుపించారమ్మా. యిజమాని బోనసు యిచ్చారట. చీరలు కొని పంపారు' అంది.

సుశీల కళ్ళు జిగేలుమన్నాయి. నాలుగు చీరెలు! ఒక్కసారి నాలుగు చీరెలు ! నాలుగూ తనకు నచ్చినవే ! తన జీవితంలో ఇంత అదృష్టం ఎన్నడూ ఎరుగదు.

'కావి, సీతమ్మక్కా. ఇవి నిజంగా వారే కొన్నారా. వారి కసలు బట్టలు కొనడం తెలీదు. జీతం గాని బోనసుగాని తెచ్చి నా కివ్వడమే. నేనే అందరికీ బట్టలు కొనేదాన్ని' అన్నది సుశీల

సంతోషంగా పేరంటానికి వెళ్ళి తిరిగి వచ్చింది. సుందరం సాయంత్రం ఇంటికి వచ్చేసరికి క్రొత్త చీరె కట్టుకొని వున్న సుశీలను చూశాడు.

'ఏమండీ ! ఒక్కసారే నాలుగు చీరెలు కొనాలా ?' సుశీల అడిగింది.

సుందరానికి అర్థంగాక అలాగే నిల్చుండిపోయాడు.

'తాయారమ్మగారు పేరంటానికి పిల్చారు. సరైన చీర లేదు. ఎలాగా అనుకొంటూ ఉండగా సీతమ్మక్కచేత నాలుగు చీరెలు పంపించారు మీరు' అన్నది సుశీల.

సుందరం సీతవైపు చూశాడు.

సీత అతనివేపు అర్థపూరితంగా చూసింది. సుందరం ఒక్క చిరునవ్వు నవ్వి ఊరుకొన్నాడు.

ఒకరోజు సాయంత్రం ప్రక్కింటివాళ్ళ రేడియో పాడుతూఉంటే బడినుంచి వస్తున్న ఆనంద్ అక్కడే నిల్చుండిపోయాడు. సీత అతన్ని యింటికి తీసుకొని వచ్చి, సుందరంకూ, సుశీలకూ బాబు ఎక్కడ రేడియో పాడుతూ ఉంటే అక్కడే నిల్చుండిపోతున్నాడని చెప్పింది.

'ఒక రేడియో కొంటే ఎంతవుతుందండీ' అని సుశీల సుందరాన్ని అడిగింది.

సుందరానికి కోపం వచ్చింది.

'నీకేమయినా మతి పోయిందా ఏమిటి ? ప్రక్కింటివాళ్ళబ్బాయి కార్లో ఎక్కి తిరుగుతూ వుంటే నీ కొడుక్కుకూడా ఒక కారు కొంటావా ఏమిటి ?' అని ఉరిమాడు.

'కారుమాత్రం ఎందుకు కొనగూడదూ. బాబుకు తప్పకుండా కార్లో తిరిగే యోగముంది. లక్షరూపాయల కార్లో దర్జాగా తిరుగుతాడు బాబు' అంది సీత కల్పించుకుంటూ.

సుందర్ ఆమెవేపు తీక్షణంగా చూసి అన్నాడు.

'అవునవును. నీవు వాడికి కారుకూడా కొని పెడ్తావు.' అని లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు. సుశీలకు ఆమాట అర్థంగాక సీతవేపు చూసింది.

ఒకరోజున సీతను అర్జంటుగా కంపెనీకి రమ్మని యింటికి కబురు చేశాడు సుందరం. సీత వెళ్ళింది. తిరిగి ఇంటికి రాలేదు. ఆ వేళ వార్తాపత్రికల్లో 'ఆనందరావుగారు చనిపోయినట్లు వార్త ఉంది. ఆ విషయం ఆమెతో చెప్పి ఆమెను పూనాకు పంపించివేశాడు సుందరం. సీత, వాళ్ళ ఊళ్ళో ఎవరికో జబ్బుచేసినట్లు కబురు వస్తే ఆమెను కంపెనీనుంచి నేరుగా వాళ్ళ ఊరికి పంపించివేశానని సుశీలతో చెప్పాడు.

పాపం సీత ఇప్పుడు తండ్రిలేనిది. భర్త ఉండి కూడా లేనట్టే. నిస్సహాయురాలు. ఇటువంటి సమయంలో సీతను ఎలాగైనా ఆదుకోవలయునన్న ఆదుర్దా సుందరానికి కలిగింది. సీత పట్ల సుశీలకు మంచి అభిప్రాయం ఏర్పడింది. సీత వెళ్ళినప్పట్నుంచి సుశీలకు ఆమెప్రస్తావనే. ఆమె ఎవరో దేవత. పొరబాటున భూలోకంలో మనిషిగా పుట్టింది అంటూ వుంటుంది. ఇటువంటి తలంపులతో ఉన్న సుశీలకు అసలు విషయం చెప్పితే బాగుంటుందేమో అని ఆలో

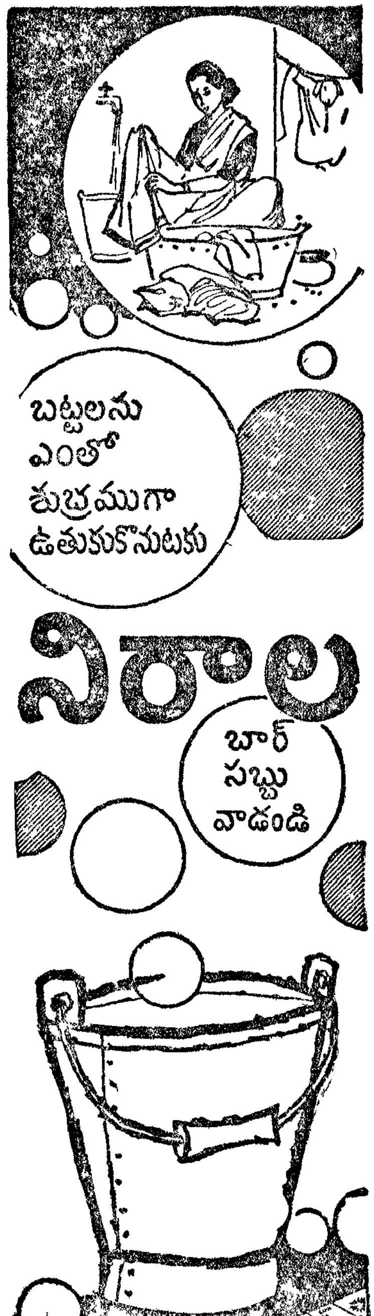

సిపాయి పెండ్లి

చించాడు సుందరం. కానీ, స్త్రీ ప్రవృత్తి వేరు. ఒక స్త్రీ మరో స్త్రీపట్ల ఎంత సద్భావంతో ఉన్నా ఆ స్త్రీ తన భర్తను కాంక్షిస్తూ ఉందని తెలిస్తే అంత సద్భావమూ ఒక్కసారి పటాపంచలైపోతుంది. ఆ స్త్రీని త్రాచుపాములా చూస్తుంది.

నెలరోజులు గడిచిపోయాయి. ఒకరోజున సుందరం హఠాత్తుగా కంపెనీ నుంచి వచ్చి తాను అర్జంటుగా పూనా వెళ్లాలనీ, రైలుకు గంట కంటే ఎక్కువ టైములేదుగనుక బట్టలు వెంటనే సర్దిపెట్టమని సుశీలతో చెప్పాడు 'కంపెనీ పనిమీద వెళ్తున్నారా' అంది సుశీల గుడ్డలు సర్దుతూ. సుందరం 'వూ' అన్నాడు. కాని తను ఎందుకు అబద్ధం ఆడాలి అనుకొన్నాడు.

"కంపెనీపని కాదు. స్వంతపని." సుశీల ఆశ్చర్యపడింది. సుందరం మళ్లీ అన్నాడు.

"స్వంతపనే. సుశీలా నిబ్బరంగా విను. ఇన్నాళ్లూ నేను నిన్ను మోసం చేశాను. తద్వారా నన్ను నేనే మోసం చేసుకొన్నాను. ఫలితంగా ఇప్పుడొక నిండు ప్రాణి బలైపోతూవుంది" సుందరం కళ్లల్లో నీళ్ళు గిర్రున తిరిగాయి. సుశీల కంగారుపడింది.

సుందరం అడిగాడు.

"సీత ఎవరనుకొన్నావు ?"

"ఎవరు" సుశీల అమాయకంగా తిరిగి ప్రశ్నించింది.

"ఆమె నా భార్య."

"మీ భార్యా ?" సుశీల ఆశ్చర్యంగా అడిగింది.

"అవును నా భార్య. నా మొదటి భార్య. నీవు నా రెండో భార్యవు."

"ఆ"

"ఉన్న యదార్థం చెబుతున్నాను. తర్వాత నా తప్పు క్షమించమని ప్రాధేయపడుతున్నాను" అని జరిగిన సంగతంతా చెప్పాడు సుందరం.

"ఆమె ఇరవై లక్షల రూపాయల ఆస్తికి యజమానురాలై ఉండి నీకు చాకిరీచేసి, నిన్ను మెప్పించి నీ అనుమతితో తాను కూడా నా భార్యగా జీవించుదామని ఇన్నాళ్లూ నీకు దాసీపని చేసి .... పాపం .... " ఇక సుందరం మాట్లాడలేకపోయాడు.

"ఏమయిందండీ. ఏమయింది" సుశీల ఆతురతతో అడిగింది.

"బరువుపనులు చేయువద్దని డాక్టర్లు చెప్పారట. మన ఇంట్లో తగని చాకిరీ చేసినందువల్ల ఆ జబ్బు మరల తిరగబెట్టిందట. చాలా ప్రమాద స్థితిలో ఉంది. నన్ను ఒక్కసారి వచ్చి చూచిపొమ్మని టెలిగ్రాం వచ్చింది."

సుశీల పొంగి వస్తున్న దుఃఖాన్ని ఆపుకొంటూ "ఎంతపని చేశారండీ. నేనంత క్రూరురాల ననుకొన్నారా. ఆ మహాసాధ్వికి నాచేత ఎంత అపచారం చేయించారండీ. ఈ సంగతి నాకు ముందుగానే చెప్పినట్లయితే నే నామెను పువ్వులలోపెట్టి పూజిస్తూ ఆమె పాదాలచెంత బ్రతకడానికి అనుజ్ఞ వేడుకొనేదాన్నే."

"సుశీలా నీలో ఆ సాహసం ఉందా. నీ మనస్సు నొచ్చుకుంటుందేమో అనుకొన్నాను."

"అయ్యో ఎంత పిచ్చివారండీ. ఇంతకాలంగా నాతో సంసారం చేస్తూ ఈమాత్రం నన్ను అర్థం చేసుకోలేక, ఒక నిండుజీవిని, ఒక మహాసాధ్విని .... " ఇక మాట్లాడలేక పోయింది సుశీల.

సుందరంవెంట పిల్లవాడిని తీసుకొని తనూ బయల్దేరింది పూనాకు.

పూనాలో సీతస్థితి ఆశాజనకంగా లేదు. డాక్టర్లు అప్పటికే ఆశ వదులుకొన్నారు కేవలం సుందరంకోసమే బ్రతికిఉందా అన్నట్టు కళ్లల్లో ప్రాణాలు నిలుపుకొని అతని రాకకోసం కనిపెట్టుకుంది. ఇంతలో సుందరం రానే వచ్చాడు. అతని వెంట ఆనంద్‌ని ఎత్తుకొని సుశీల వుంది.

"సుందర్ వచ్చావా ? నీకోసమే క్షణ క్షణమూ ఆయువును పొడిగించుకొంటూ వేచి ఉన్నాను. ఓః సుశీలమ్మా, బాబుకూడా వచ్చారా."

సుశీల గావురుమంది.

"ఇప్పుడే నాకు నీ విషయం చెప్పారు వీరు. అయ్యో ఈ సంగతి రవ్వంత నువ్వయినా ముందు నాకు చెప్పివుంటే నిన్ను పువ్వులలోపెట్టి పూజించుకొనేదాన్ని కాదా అక్కా. నీకు సేవ చేస్తూ నీ పాదాల దగ్గర బ్రతకడానికి నేనే నిన్ను అనుమతి వేడుకొనేదాన్నే. ఈ పేదరాలి దయకోసం నీ జీవితాన్ని ధ్వంసంచేసుకొన్నావా అమ్మా. నేనెంత పాపిష్టిరాల్ని. నీచేత చాకిరీచేయించుకొన్నాను. నన్ను క్షమించు. నన్ను క్షమించు తల్లీ క్షమించు." అని ఏడ్చి, భర్తవైపు తిరిగి "చూస్తారేమండీ. డాక్టర్లను పిలుచుకురండీ" అని హెచ్చరించింది. సీత అవసరం లేదన్నట్టుగా చేయి ఊపి నెమ్మదిగా హీనస్వరంతో అన్నది.

"అక్కరలేదమ్మా. డాక్టర్లు ఎప్పుడో ఆశ వదులుకొన్నారు."

సుందరంవైపుకు తిరిగి. "సుందర్ .... ఇప్పటికైనా నన్ను స్వీకరిస్తున్నావా .... "

సుందరం పొరలివచ్చే దుఃఖాన్ని దిగమింగుతూ,

"సీతా ! ముమ్మాటికీ, త్రికరణశుద్ధిగా స్వీకరిస్తున్నాను. నువ్వు ఎప్పటికీ నా భార్యవే. నేను నీకు చేసిన అపరాధం క్షమించు" అన్నాడు. సీత అతని రెండుచేతులూ తనచేత్తో పట్టుకొని గుండెలమీద పెట్టుకొంటూ 'సుందర్, ధనాన్నీ, సుఖాన్నీ, తృణప్రాయంగా చూచి ధర్మానికి కట్టుబడిన పురుషుడవు నువ్వు ! నీ భార్య ననిపించుకున్నాను. నా కంతే చాలు. నేను జీవిత పోరాటం .... గెలిచాను. .... అమ్మ .... ఆయాసం .. బాబూ ఆనంద్ .... నేను వెళ్లిపోతున్నాను .... అమ్మను విసిగించకేం ! .... సుశీలమ్మా. వెళ్తున్నాను. బాబు జాగ్రత్త. బాగా చదివించు. సుందర్ .... ఇదిగో నా వీలునామా ఇదిగో, నా తండ్రివల్ల నాకు సంక్రమించిన ఆస్తి....నీకు దఖలు పర్చాను. ... శలవు .... సుందర్ .... !'

సీత కన్ను మూసింది. ★